

 Oratio funebris de
INVICTISSIMO FERDI-
NANDO I. ROMANORVM IMP.
AVGVSTISSIMO.

A
MARTINO BERZEVICÆO
Pannonio conscripta.

PARISIIS,
Apud Martinum Iuuenem, sub insigni D. Christophori
è regione gymnasij Cameracensium.

CIO IO LXV.

IOANNIS AVRATI
A QVITANI ELEGIA IN OBI-
tum Inuictissimi FERDINANDI I. Rom. Imp.
Augustissimi ad nobilem virum MARTINVM
BERZEVICAEVM Pannonium.

Quid me Berzeuicæ rogas sine Apolline vatem
 IN FERDINANDVM carmina pauca tuum?
 Multa etiam vellem, quia multus dignus & ille,
 Et quicumque potens iusque primumque colis.
 Sed dare quæ vellem vel multa merentibus vltro,
 Hac ipsi prohibent munera nostra sibi:
 Ex bellis dum bella ferunt, ex ignibus ignes,
 Et turbant turbis otia nostra suis.
 Quod non ille tuus caelesti pectore princeps,
 Nec soliti Reges, qui perire, mei.
 Arma sed à patria patrius convertere in hostes,
 Et quisquis patrio non sacra more facit.
 Sic decus & vestru & nostris regibus ingens
 Creuit: & hu rerum est tradita Roma caput.
 Cuius ad Ottomanos iam pars bona transit: & nunc
 Altera vix vestro salua labore manet.
 Vos nunc Romanus arcetis ab arcibus arcem
 Turcarum Hungarû Pannoniæ: viri,
 Vos animi quorum, vos quorum viribus olim
 Dux FERDINANDVS fretus in arma ruens,
 Aemula v ayuoda denicit signa Ducisque,
 Hungariâ seruans, qua peritura fuit,
 Sed non hac tantum Turcas u reppulit arte:
 Maius opus populos pacificare suos.
 Semper ciuili peperit bella externa motus:
 Sic creuit nostru Thracia dissidiu.
 Gracia sic olim est Turcu oppressa profanû,
 Dum flagrat bellu Gracia tota sua.
 Sic Oriens cecidit, sic est casurus & olim
 Occasus fada sub iuga Barbaria.
 Augur ego, atque vtinam sim nostris irritus augur:
 Vltima sed primi conuenienter eunt.
 Quod restamus adhuc, quod nondum colla catena
 Libera seruili vi Solymanna premit,
 Concors effecit Germania: dum noua semper
 Mens FERDINANDI prouida bella vetat.
 Pro quibus, vt meritis pietas sibi ferret honores,
 A superu nato missa corona triplex,
 Fælix qui genitor sexaguarinus ipse,
 In summo natum vidit honore suum.
 Fælix qui dedit exemplum memorabile cunctis
 Regibus, & regum stirpe satis pueris:
 Quod non solum armis patriâ à sinibus hostes,
 Sed magis arcentur pace deique mctu.

❖ REVERENDISSIMO IN
Christo patri, & Domino D. Francisco Forgach de
Gymes, Episcopo VVaradinenfi, Comiti perpetuo
Bihoriensi, Procancellario in Regno Hungaria, &
Consiliario S. Casarea Regiæque maiestatis, &c.
Domino ac Mecænati suo obseruandiss. S. P. D.

Illustris Austriadum profapia,
Meccenas venerande, inter no-
biliiores orbis terrarum Princi-
pum familias tanquam Hesper-
us lucet, in quem ante CCC. an-
nos RVDOLPHVS HABS-
PURGENSIS Imperator primū splen-
dorem intulit, & ab eo tēpore Augustalis digni-
tas plærunque apud eam remansit. Quod cū a-
pud me diligentius memoria complecti soleo, re-
liquis tūm id mirabilibus Dei factis adnumeran-
dum censeo. Equidem si nobis ob oculos po-
suerimus aliorum Principum illustres familias,
quæ tam diu dignitatem vnà cum propagatione
generis conseruarunt, atque hæc: præter huius in-
clyti Regni Francici Reges, longa serie à VVide-
kindo Saxone, quem Karolus Magnus ab Ethni-
cismo ad fidem Christianam conuertit, abnepo-
tēque eius Hugone Capeto descēdentes, ex quo-

rum profapia hic Karolus IX. pietatis ac iustitiæ studiosus, vnà cū duobus fratribus, Principibúque Borboniis superest, perpaucę inueniētur. Angliæ etenim regum stirps, quæ à Normaniæ ducibus paternam originem duxerat, in Henrico I. extincta est. Andegauēsis quæ huic successerat in Richardo III. tertia quoque illa, quæ tēpore Henrici VII. ad regnum accesserat, nostro tempore in Eduardo VI. adolescente desit. Sic etiam Scotię in Alexádro III. Brusiorum in Dauide II. Stuardorum in Iacobo V. non ita pridem propagines nomináque perierunt. Castiliæ, in Henrico III. Aragoniæ in Ferdinando V. Mutationes quoque suas habuit nobilissimum illud regnum Neapolitanū, in quo primū dominata est familia Normānorum seu Guiscardorum, à qua regnū ipsum est cōstitutum. Huic successerat familia Sueuica, cui Gallica, quæ etiam aliquot Reges dedit Hungariæ. Postremò Aragonij, quorum iam est hæres Augustissima familia Austriaca, q̄ Neapoli item rerum potitur. Eodem ferè tempore desierunt regnare veteres familiæ in Dania, Suecia, & Noruegia. Ducenti propemodum circumacti sunt anni, ex quo Margareta Valdemari Regis Daniæ filia, quæ Aquino Noruegiæ Regi nupserrat, cœpit regnare in Dania & Noruegia, & tandem etiam in Suecia capto, post commissam pugná, Alberto Megapolensi, quem Sueci sibi præfecerant. In his tribus Regnis successit ei Ericus

Pomera-

Pomeranus, Erico autē Christophorus Bauarus, & Christophoro Christiernus Comes Aldēburgensis, cuius posteritas hoc tēpore regnat in Dania, Noruegia, & Holsatia. Sueci enim à tempore huius Christierni sæpe seiunxerunt se à Danis & Noruegis, ob quam rem aliquoties in magnas calamitates (vt ferè fit) inciderunt: cū Dani eos ad veterem illam trium Regnorum coniunctionem conarentur reducere. Varia itaque Suecis fortuna dominata est, donec Gustauus pater Erici qui iā regnat, Danos ex Suecia planè eiecit, Regnūmq; variis bellis & seditionibus dilaceratum pristino splendori restituit: aliæque innumerabiles familie (quarum catalogū instituere nō est huius loci) breuissimo temporis spatio extinctæ sunt. Atque nelongè petita exempla intueamur, crebras mutationes familiarum Pānonia nostra pertulit, deleta sancti Stephani Regis stirpe. Habuit enim ea ex familiis Neapolitana, quæ fuit origine Gallica Karolum Siculum. Deinde ex Bauarica, Ottonem: ex Lucelburgēsi, quæ Regno Bohemiæ non admodum diu imperauit, Sigismundum. Ex hac principum nostrorum illustrissima familia Albertum Imp. pōst ex Polonica Ladislaum, deinde Alberti filiū Ladislaum, cui præmatura morte adēpto successit Matthias Coruinus, sua & parentis virtute clarissimus: quamuis generis nobilitate cum aliis nequaquam conferendus, Sæpe tamen præstātes Principes Deus ex humili loco excitat,

cuius rei multa videtur exempla in historiis cum aliis, tum Romanis apud Liuium, qui, Dum nullum (inquit) fastiditur genus, in quo eniteret virtus, creuit Romanum Imperium. Extincto Matthia denuo ad regnum peruenerunt Poloni, quibus haec nobilissima Austriae familia successit, cuius Imperio etiamnum paret: Amplissimum etiam Poloniae regnum deleto perantiquo regum stemmate in nouam gentem Jagellonum translatum est, ex qua Sigismundus Augustus iam vnicus superest. Unde verissimum esse illud oraculi dictum videmus, *αὐτὸς ἐξ πατρὸς ἐκ πατρὸς ἐκ ἐκ ἐκ πατρὸς*. Sunt enim fatales regnorum periodi, familiarumque Principum quasi anniuersariae vicissitudines. Imperia quippe in manu Domini sunt, qui ea ad tempus iis largiri solet, quos ipse dignos iudicauerit. Quamobrem cum complures familias breui temporis periodo interiisse constet: hanc vero Austriacam beneficio Diuino in Europa adhuc longè latèque regnantem, magis magisque in dies florentem videamus: non sine singulari Dei prouidentia conseruari eam certissimum est. Multos semper aduersarios habuit haec familia, tum verò potissimum, cum crescere & euehi in summam dignitatem inciperet. Nam & RVDOLPHVS Imp. virtute sua ad culmen Imperij euectus, ilico habuit aduersarium Otthocharum Bohemorum regem, cum quo bis conflixit foelicissimè. Gessit & eius posteritas cum Bauaris vicinis, Pannoniis, Bohemis, & Polonis magna

gna bella : & in his Albertus II. Imp. Hungariæ
 & Bohemiæ Rex , cōtra Amurathem Turcarum
 tyrānum, quem Hungariam depopulantem, ex-
 pugnatīs Sindonia & Theſſalonica Græciæ vrbi-
 bus, turpiter aufugere compulit. Nec minor fuit
 in Friderico III. Imp. virtus, Nec in Diuo Maxi-
 miliano I. Imp. eius filio, qui paternarū ditionum
 hæres, Imperiique ſucceſſor, Burgundico, quod à
 multis ambiebatur, matrimonio ditatus, Burgun-
 diam magnāmq; Belgij partem, à Ludouico XI.
 Franciæ Rege, per vim occupatas, recuperauit, at-
 que collabentes ſuæ familiæ vires reſtaurauit, æ-
 ternūmq; & illuſtre nomen clariffimæ præſtan-
 tiſſimæq; ſuæ virtutis, toti poſteritati tradidit. Sed
 non diſſimilē in Philippo fatalēmq; fortunam,
 ſeu potiùs Dei Opt. Max. incredibilem erga hanc
 familiam beneuolentiam cōſpeximus. Nam Io-
 hanne Principe Ferdinandi & Iſabellæ catholico-
 rū filio, eiùſque prole poſthuma mortuis, Iſabella
 natu maiori ſorore, quæ duobus Luſitaniæ Regi-
 bus Alphonſo & Emanuëli nupſerat, ipſiùſq; ſo-
 bole vita defunētis, ſoli Iohanne, & Philippo Au-
 ſtriaco ampliffima totius orbis terrarū imperia di-
 uinitus reſeruata fuiſſe vidētur, prout in diuis KA-
 ROLO V. & FERDINANDO I. Imp. & eorū
 liberis vidimus, qui vltra Imperatorium ſplendo-
 rem opulentiffima etiam Hungariæ & Bohemię
 Regna ad ſe perduxerūt. Atque quoniam παντα-
 χόθεν ὡς αὐτὴ ἢ ἡμὴν θαυμασὴ· διὸ καὶ φθόνος αὐτῆς ἢ ἴατε.

Karolo namque V. à teneris annis ad senectam vsque confingendum erat, similtates inimicorum occultas virtute bellica represso. Ferdinandus verò, cuius hîc sanctam memoriam celebrare conati sumus, cum vix pubertatis annos attigerat, multis maximisque per totam suam vitam periculis & laboribus expositus fuit, vt hac vnica ratione à maioribus sibi relictas dignitates saluas & incolumes retineret. Ex eo supersunt adhuc nobis **MAXIMILIANVS II.** continua eius familiæ successione **VI. Romanorum Imperator Augustus,** ac **FERDINANDVS KAROLVSQVE** fratres, Archiduces Austriæ, &c. quos, vt Deus cõseruare velit, conatusq; eorũ fortunet, ex animo optarim. Importunis autẽ amicorum precibus, quibus nihil honesta petentibus denegare potui, breuiter & tumultuariè inelyti **FERDINANDI** Cæsaris nostri, foelicis recordationis, vitæ cursum præterito anno ad XIII. Kalend. Octobris, quo die hîc Parisius nomine liberalissimisq; sumptibus Christianissimi Regis Galliarum iusta præclari Imperatoris nostri honorificentissimè summòque luctu peragebantur, scripto complexus sum, quod tuæ Amplitudini dicaui, non eo nomine, quòd politis auribus tuis hisce satisfieri posse existimarem, cui res gestæ summi atque optimi Imperatoris exactissimè cognitæ sunt: cum eius maiestati tu à consiliis intimis fueris, sed vt mœroris animi mei monumenta quædam clarissima extarēt.

Moue-

Mouerunt me quoque cùm aliæ multæ iustissimæque causæ, vt orationem hanc meam exilem & incultam, sensus tamen & dolores meos habentem, sub tuæ amplitudinis nomine emitterem: tùm verò illa præcipuè, quòd idem Augustissimæ memoriæ Cæsar te ppter animi tui pulcherrimas & laudatissimas dotes magnificerit, summoque fauore prosequutus fuerit. Huc quoque accedit, quòd me amplitudo tua immenso beneficiorum cumulo sibi in perpetuum deuinxerit, quibus singulari sempiternaque memoria, ac pietate summa responderè totis viribus enitor. Difficillimè autem in hanc arenam deduci me passus sum, doctissimorum tamen nobilissimorumque quorundam virorum rogatu, qui hoc à me admodum efflagitarunt, quibusque pertenuè illud scriptum in re satis ardua vtcunque placuit, motus has tibi primitias offerre volui. Non enim dubitamus quin & hanc eandem materiam, æterna recordatione dignissimã multi alij, quibuscum ego neque ingenio, neque ætate sum comparandus, cumulatiùs & ornatiùs sint aliquando tractaturi. Interea verò, Reuerendissime Præsul, vt hanc meam qualemcunque lucubrationè quam tibi in huiusce anni (quem tuæ Amplitudini tuisque optamus fœlicissimũ) primordiis dicamus, æqui bonique consulas etiam atque etiam oro.

Vale *Ἐπιμνηστικὴ Πιστολί.* Lutetiæ Parisiorum, anno

EPISTOLA NUNCVPATORIA:
ab humano genere seruato CIO IO LXV. ka-
lendis Ianuarij.

Reuerendissimæ amplitudini tuæ.

Deiunctissimus.

Martinus Berzeuicæus
Pannonius.

AD FERDINANDI I. IMP.
Augusti manes ἀποφθῆ.

*Qui laudanda facit, nihil ille encomia curat:
Nam virtus genio se probat ipsa suo.
Nec tu præconis, Cæsar ter maxime, chartis
Qui tua victoris nomina mandat, eges.
Ipse tua clares à stirpe, tuæq; perennes
Virtutis testes Arctos & Eurus erunt.
Nec tamen, æternis quisquis tua stemmata fastis
Adserit, officio non iuuat ille suo.
Grati animi est patriam grati est celebrare parentes:
Gratius at Reges est celebrare suos.
Quare agè Martinum grati sine pectoris esse:
Vel sine sit placita nobilis ille nota.*

Franciscus Thorius Bellio.

ORATIO FVNEBRIS DE IN-
VICTISSIMO FERDINANDO I. ROM.
Imp. Augustissimo.

VETVS verbum est, Homo bulla:
quo verbo nec breuius, nec sapien-
tius vitæ humanæ conditio describi
potuit. Et si enim egregias & admi-
rabiles humanæ naturæ dotes spectā-
ti videbitur homo ipse præ cæteris a-
nimantibus præclara quadam conditione generatus esse à
supremo Deo: quinetiam homines ipsos inter se cōparan-
ti, tantò videbitur homo homini præstare, quantò aurum
præstat argento: attamen ea mortis seuerissima lege ad ex-
tremum in tantam angustiam redigitur, ut experiamur
haud obscure eius conditionem non dissimilem fuisse bul-
larum, quæ in aquis citius momento interiçre. Atque illa
quidem excellentia cùm in summis Monarchis quondam
claruit, tùm maximè his proximis temporibus (ut præter-
eam superioris sæculi Principes) in KAROLO V. ac fra-
tre eius FERDINANDO I. ὁς τῆς τοῦ του λέου ὑπὸ χειρὸς
παρέχει, Diuis Imp. qui aequè Palladis ac Martis studio
illustres fuere. Quippè videmus res omnes à natura geni-
tas suo quodam tempore in pulcherrimo statu esse, eadem
tamen perire: ita & illa excellentia in hominibus ad ali-
quod tempus viget, quo exacto unà cùm ipsis marcescit.

Disputatū est & inter priscos Philosophos de causa huius mutationis, praesertim in homine omnium rerum creatarum re praestātissima. Sed quo longius progressi, tanto maiori caligine offusi sunt, Gigantum more Deo incassum obluētantes. Quare nos simus contenti illa Philosophia diuina, quae cœlitus patefacta ostendit huius mutationis causam euidentissimam, culpam nempe primorum parentum, admiremūrque summi architecti potentiam, & paternam erga genus humanum soerlū, qui huiusmodi duo luminaria nostro tempore Christiana Reip. dederat, iterūmq; nobis ob nostrā fortasse a x̄ristianis eripuit. Caterū, lubens confiteor, etsi prā imbecillitate ingenij huic tantae rei impar, metuum ne in ipso vestibulo oneris grauitati succumbam. Grauisimum enim onus esse rectē noui illustris̄. viris, ut quam uiuentes habuēre celebritatem, eandem etiam mortuis oratione pro dignitate tribui posse: tamen hoc qualecunque meum studium inclytæ domui Austriae, cuius autoritas & maiestas apud omnes ualet, deinde dulcissima patria mea, quam Diuus Imperator contra motus Barbarorum per XXXVII. circiter annos indefesso studio protexit, denique omnibus bonis uiris, qui gratum animum potiūs meum, quàm vanam ostentationem a quo iudicio pensabunt, in primis probatum iri confido. Id enim omnino pietas à me, qui uixerim p̄nē à pueris in aula ipsius maiestatis requirebat, ut hoc nomine pietatem, & gratae mentis specimen erga optimum Imperatorem apud omnes testatum relinquerem. Praeter materiae grauitatem uersatur in animo summus dolor, ex morte Augusti Imperatoris, quem quo uerbo appellem non re-

perio, tum cùm in Anglia essem, quò ex Gallia cupidus
 visendi aulã serenissimæ Elizabethæ Reginae omni virtu
 tum genere illustris, traieceram, contractus. Testatur &
 patria mea squallida suum mœrorem & mœstitiã dolo
 rum insignibus, orbata nimirum paterno rectore: ut ta
 ceam de serenissimis libris maiestatis ipsius: præsertim ve
 rò MAXIMILIANO II. Casare Domino meo clemen
 tissimo, cuius in humeris tanquam Atlantis cuiusdam pa
 trium onus iure hereditario totum residet. Quid a
 lios Reges & Principes, qui eius pietatem, auctoritatem,
 in gubernando accuratam industriam suspiciebant, refe
 ram? Nec solùm (ἀπὸ τοῦ τοῦ λόγου φέρωνος) Christiana Res
 pub. verùm & homines barbari ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ
 διακονοῦντες præclarè erga eius Maiestatem erant affecti.
 Tota, inquam, Europa nunquam satis laudato hoc Imper
 ratore extincto quantam cladem accepit nemo non videt.
 Sed ut propius ad rem accedamus, Natus erat in Regno
 Castiliæ Modinæ VI. Idus Martij, anno Christi CI O
 IO IIII. patre Philippo Rege Hispaniarũ, Maximilia
 ni I. Casaris sælicis recordationis filio: matre verò Iohan
 na Ferdinandi & Isabella Aragoniæ & Castiliæ Regum
 filia, unde perspicuũ est paterna origine Austriadem, ma
 terna Hispaniũ fuisse. Postquã in pietate bonisq; discipli
 nis educatus fuisset, adolescens ex Hispaniis unã cum fra
 tre Gandaviũ urbem amplã, Comitũ Flandriæ sedẽ anti
 quam: Karolo V. verò solũ natale petit: ubi præter alias
 linguas nempe Hispanicam atque Italicã, Germanicam,
 & Gallicam in primis adeò sibi familiarem fecerat, ut e
 tiam Galli loquentem attoniti admirarentur. In Latina

autē quā̄m versatus fuerit, omnes eius maiestati notos testor. Studia Philosophica summo studio amplexus est, nec eius Maiestati quidquam antiquius fuit, quā̄m sapius conferre cum doctissimis quibusque viris ubi à publicis curis respirare licuisset. O præclarum Imperatorem cuius aula plurimorum Doctōrum virorum frequentia florebat: illi erant eius deliciae, illorū eruditione se valde oblectabat, præsertim cū̄ se ex illa curarum mole, ut dixi, subduxisset. Verū̄ enim uerò & inter prædendum, quod verè erat philosophicum, solitus erat de rebus variis cum admiratione adstantium exquisitè differere, & quidem de natura animalium, qua vsque adeo p̄nitus eius Maiestati erat nota, ut etiam suis medicis clarissimis inter disputandum satis negotij faceretur. Quid de memoria admiranda herclè & p̄nè diuina dicam? Rerum gestarum vel antiquissimarū, quas ante multos annos legerat, seriem ubi res posebat, præcipuè in cōfessibus Principum non sine laude admirationeque commemorabat. Nec eius Maiestatem latebat cognitio $\Phi\upsilon\sigma\omicron\gamma\gamma\omega\mu\omicron\upsilon\lambda\omicron\varsigma$. Ex ipso enim aspectū hominis naturam & temperamentum facile cognorat. $\mu\alpha\theta\eta\tau\omicron\varsigma$ autem cognitio, qua est Philosophiæ pars, doctissimorum virorum iudicio non postrema, admodum eiusdem Maiestati grata fuit, in qua & frater KAROLVS & eius Maiestas apprimè excellabant. Simul etiam artis $\lambda\epsilon\chi\tau\iota\kappa\tau\omicron\upsilon\iota\kappa\iota\varsigma$, si quis Principum hac ætate, certè FERDINANDVS peritissimus fuit, prout eius rei euidentissima documenta extant. Nequaquam autem alienum proposito meo fecero, si id quod ipse vidi cū̄ essem in comitatu Reuerendissimi Francisci

*Forgach de Gymes Antistitis Varadinensis, Consiliarij
 ac Procancellarij in Húgaria eius Maiestatís, interiece-
 ro: Ante biennium iter eius Maiestatís faciebat ex Bo-
 hemia per Voitlandiam ditionem illustrissimi Principis
 Georgij Friderici Marchionis Brandenburgensis, qui tra-
 ctus antiquitus Variscorum est dictus, Francofurtum ad
 conuentum Imperialem: In oppido Blassemburgo, cui ab
 Oriente arx totius Germaniæ munitissima in monte non
 admodum edito, posita, prominet: loci visendi causa, qui
 tunc muniebatur, diem unum Maiestatís ipsius constiterat
 cum Marchione qui id demissè petebat, rogatus inuisit
 arcem, munitionemque diligèter perlustrat, insuper etiam
 eius forma secundum quam consificienda ea erat, depicta
 in charta ipsius Maiestatís exhibetur. Qua visa, ingenio-
 sè vitia quædam animaduertit, quæ ne Architectus qui-
 dem Marchionis nedum ipse deprehendere poterat. At-
 que, ut uno verbo dicam, omnibus virtutum ornamentis
 excellentissimus Imperator instructus erat, quæ in homi-
 nem Principem raro, nec nisi diuinitus cadere solent. Or-
 batus patre auoque paterno, ducit in matrimonium anno
 atatis suæ XVIII. Serenissimã ANNAM Reginam, Lu-
 douici Regis Hungariæ sororem unicam, cum qua an-
 no Christi MDXXI. Lincy, quod est oppidum
 superioris Austriæ præcipuum, mense Maio nuptias cele-
 brat: quo anno Solymãnus Turcarum Imperator Ludoui-
 co Regi Hungariæ Belgradum, aliàs Taurinum dictum,
 Liburniæ proximum ad Danubij & Savi confluentiam
 situm, vi eripit. Sed quàm citò iuuenem Principem curæ
 grauisima Imperij consequuntur, qui per absentiam fratris
 conuen-*

conuētibus ſæpius interfuit, ac loco fratris Imperij res ad-
 miniſtrauit. Primò omnium autem uſus eſt eius opera
 Cæſar, Anno ſeruatoris noſtri CIO IO XXVI. in Con-
 uentu Spirenſi, in quo præter alia negotia etiam decreta
 fuerant auxilia Ludouico Regi contra hoſtem infeſtiſſi-
 mum totius Chriſtianifmi. At ô bone Deus nimis ſerò.
 Iam enim commiſſo prælio IIII. kalend. Sextil. inter Bu-
 dam & Quinq; eccleſias ad oppidum Mohach, unde &
 bellum Mohachenſe mea patria funeſtiſſimum nomen
 ſumpſit. Rex agēs annum XX. ſuperatur, ac miſerrimè in
 lacuna equo oppreſſus, interiit. Hanc cladem præceſſerat
 anno Domini CIO CCCC XLI. pridie Martini ad
 Varnam, in qua bellicoſiſſimus ac perquàm ſtrenuus Rex
 Ladiflaus acriter pro ſalute patriæ contra Ammurathem
 dimicans, occubuit. Duobus itaque maximis vulneribus
 Hungariæ gentis omne robur concidit, nec ab eo tempo-
 re vires ſuas integras recuperare potuit ſubiecta perpetuis
 armis. Extingto Ludouico, magna pars Regulorum Pan-
 noniæ pari ſuffragio Imperium Ferdinando tum Archi-
 duci Auriæ deſert, cum ob affinitatem illam, qua ei
 cum Ludouico Rege interceſſit: tum quòd ex hac familia
 ſalutares Hūgaria antea Reges habuiſſet: poſtremò quòd
 etiam memor eſſet illius contractus, quem Cæſar MAXI-
 MILIANVS I. cū Vladiflao Ludouici patre, anno Do-
 mini CIO CCCC LXXXI. pepigerat, iterumque
 CIO IO XV. Vienna præſente Sigifmundo Rege Polo-
 niæ, aliifque Imperij principibus renouauerat: ut alterius
 deficiente ſobole in alterum ſumma rei deuolueretur. Ve-
 rùm conſeſtim obtigit eius Maieſtati aduerſarius Iohan-

ORATIO FVNEBRIS:

nes de Sapolia, Comes perpetuus Scepusiēsis ac Transyl-
 uaniae prouinciae Vayuoda, princeps magno ingenio belli-
 que peritus, cuius familia de Regno prius non malè merita
 erat. Hic ab obitu Regis præcipua loca Regni occupa-
 pat, ac ab eis qui ipsius erant partium Regali diademate
 insignitur. Interea tamen Bohemorū erga se studium, qui
 eius Maieitati regnum unā cum corona obtulerant, mi-
 nimè negligendum Ferdinandus existimauit, à quibus
 Maieſtas ipsius cum ANNA Regina Pragæ CIO IO
 XXVII. regno inauguratur, quo anno MAXIMILIA-
 NVS, IIII Nonas Augusti Vienna in lucem editus est,
 cuius nunc optima spe uniuersa propemodum Europa re-
 rum prosperitatē & successum præstolatur. In Pannonia
 autem cum res ad arma spectarent, aliique diuersa studia
 sequerentur, armis ius suum cōtra Iohannē persequendum
 censuit. Vtrinque igitur collatis signis Iohannes vincitur,
 hic verò belli victor Budā regiam sedem proficiſcitur co-
 mitia celebraturus: illinc Albā Regiam inaugurationis
 causa, quæ in diem Diuorum Simonis & Iudæ inciderat,
 anno eodē contendit. Iohānes ut hanc cladē quodāmodo.
 vlcisci posset, cuius in ore illud Vergilianū fuisse fertur:
 Flectere si nequeam superos Acherōta mouebo,
 Ottomannorum sese clientele dedit, simulque per Hiero-
 nimum à Lasko Polonum legatum suum auxilia sol-
 licitat non sine Hungariæ exitio, quod passa est anno
 CIO IO XXIX. cum Turcarum Imperator totis suis vi-
 ribus ad obsidionem Viennensem per Hungariam iter
 conficeret: Omnia enim quæcunque ei erant facta obuia,
 igne & ferro consumebat: quod sine lacrymis commemo-

rari vix potest. Quis igitur dubitat quin optimus Imperator tunc iuuenis grauissimis curis sollicitatus, summisq; periculis, quæ pro incolumitate suorum parui faciebat, obiectus fuerit? à quibus singulari Dei beneficio seruatus est, opponentibus se fortiter Philippo Palatino, ciuibúsq; Viënsibus, instante etiã asperrimo frigore, quod Turcis magnam cladem intulerat, unde nõ sine magno dedecore infecta re iterum per Pannoniam relicto Iohanne Buda quam recens expugnatat, quæ est Hungaria Regum primaria sedes reuersi sunt: hocq; anno FERDINANDVS secundus à MAXIMILIANO filius Lincy nascitur. Spectata Maiestatis eius industria, quã absente Cesare sæpius in Imperij conuentibus probauit (Non enim Cæsari interesse licuit, qui tam Hispanicis, quàm Italicis negotiis distrahebatur) placuit in primis Cesari, deinde Electoribus ac statibus, ordinibúsque Imperij, vt pro successore Imperatoris agnosceretur, eiusque rei causa Coloniz anno Domini 1531 conuentus habitus est ubi Rex Romanorum declaratur: Post Aquisgrani more solito corona donatur. Deinde controuersus omnibus compositis & decisis, quæ intercedebant cum Iohãe Friderico Electore Duce Saxonia, Philippo Landtgrauio, & Ulrico Duce Wirtembergensi, qui beneficiarius domus Austriae factus est, omneis suas cogitationes eò dirigit, vt Turcam hostem Christianorum infestissimum intra suos fines coërcere posset, atque anno seruatoris nostri 1541. cum præterito anno Iohannes Vayuoda vitam cum morte commutasset, Budam obsidione cingit, ubi Elizabetha eius coniunx cum filiolo Iohanne morabatur, Quæ quòd

quòd videret se imparè esse tam valido inimico à Turcarum Imperatore auxilium implorat. Is itaque numerosissimo exercitu Budæ appropinquat, sicque conatus optimi Imperatoris impediuit: vrbe occupata, viduâque cum infante Iohanne in Transyluaniam omnibus suis impedimentis ablegata. Cùm hac nõ successisset via, alia infestissimum hostem adoriri constituit, misertus nostrorum vicè miserrimam. Impetrato igitur ab Imperio auxilio, denuð expeditionem mouet oppugnaturus Pestum oppidum, in citeriore parte Danubiij, è regione Budensis vrbis situm, quo capto facilius Regiam recuperari posse sperabat. Et quidem in hac expeditione militabant præstantissima familia Germanorum, in his Ioachimus Elector & Albertus Marchiones Brandeburgenses, Mauricius dux Saxonia, qui tum optimæ spei iuuenis erat. Verùm & hunc optimum conatum pestilentia, quæ castra nostrorum inuaserat, elusit: quod cum dispendio non solum ararij Regij, sed etiam multorũ hominũ factũ est. Hoc infælici exitu nostrorum Barbarus excitatus, occasioneq; rei bene gerendæ oblata, nõ multò post munitissima propugnacula Hungaria: Strigonium Archiepiscopalem sedem amplissimã, Quinq; ecclesias urbem Episcopalem opulentam, denique Albam Regiam oppidum sepultura & inauguratione Regum Hungaria nobilissimum, capit. Nõ ideo Maiestas eius accusanda est huius status perturbatissimi in Hungaria: quemadmodum multos sine iudicio equidem hac de re disputantes audiui. Quid quæso nõ præstitit pro recuperanda Pannonia? An sumptibus maximis, populis, curis pepercit? An non vitam pro salute suorum non inui-

tus profudisset? Nonne etiam filiū FERDINANDVM
anno CIO IO LVI. in Hūgariam cū exercitu Germa-
norū & Bohemorum expediuerat, cuius auspiciis ductore
exercitus Illustri ac Magnifico Comite Thoma Nada-
deo Palatino Regni Hūgariae, de cuius praestātia & me-
ritis in Rēp. quòd nihil lubet dicere, nihil quidquā dixe-
ro: unā cum insigni arce Babocho, quēdā etiā castella alia
deditione, alia vi capta fuerūt? Tueor etenim hic innocen-
tiam Palatini excellentis herois, qui à Germanicis nōnullis
uidis et uis unā militantibus, successibusq; ipsius inuidentibus,
apud maiestatem ipsius nominis & fama multo pe-
riculo insimulabatur, sed sua maiestas, cui iam antea Pa-
latini antiqua fides integritasque perspecta erāt, pro sua
prudētia locum calumniae nullū reliquerat. Anno Domini
CIO IO XLVII. quo bellū Saxoniciū cum fratre KA-
ROLO sustinuit, ANNA Regina, mater quīdecim liber-
rorum maiestatis ipsius coniunx carissima, cū ante bi-
duum peperisset filiolum Iohannam VI. kal. Februar. mor-
ritur. Spectatissima fēmina omnes sui temporis in primis
pietate, mansuetudine, liberalitate facillè praecelluit. Con-
stat ipsam precationibus aliisque piis meditationibus ma-
ximam partem temporis tribuisse, ardentissimè usque ad
extremū uitae suae diem, tam pro faelici gubernatione ma-
riti dulcissimi, quā etiam liberorum patriaeque suae affli-
ctae salute, ad Deum preces fudisse. Beneficam erga om-
nes sese exhibuit, multorū uitam sua deprecatione apud
uirum suum, etiam qui grauissimè maiestatem ipsius offen-
dissent, seruauit. Patrocinabatur omnibus, maximè verò
suae genti Pannonica. Liberalissimis insuper sumptibus
Ευοδo-

ἐπιδοχία erigi iussit, in quibus pauperes non solum victu
 quotidiano, sed etiam medicorum opera, qui ad id saltem
 sunt destinati, curantur. In liberis educandis fuit solerti-
 ma parens, quos in disciplina pietatis aluit: cuius rei exem-
 plar videre est in serenissimis eius filiabus, quæ Oenipon-
 ti vitam degunt cum summo pietatis cultu. Hoc eodẽ an-
 no à reditu ex bello Saxonico cõpescuit Bohemorum quo-
 rundam contra eius maiestatem seditiones, quibusdã ve-
 rò qui per imprudentiam lapsi essent, ignouit. Ac sua qui-
 dem clementia qua instinctu quodam naturæ prædita ma-
 iestas ipsius erat, etiam apud exteros gratiam sibi concili-
 auit. Ea enim freti Constantienses, qui paulò antè à Ka-
 rolo V. Imp. in Comitibus Imperialibus Augustanis proscri-
 pti essent, neque salutis viam ullam viderent: Anno Ser-
 uatoris nostri CIO IO XLVIII. maiestati eius totique do-
 mu Austriadum sese dediderunt. Quid de nostratibus
 Pannonicis, ubi quidam turbulenti homines contra eius
 maiestatem arma capere non sunt veriti immemores offi-
 cij, ut legibus patriæ violatis, salutæ cõmuni labefactata,
 magistratuum denique autoritate sublata, ὑπερβία quan-
 dam constituerent? Quãuis autem magistratus interdum
 publicæ tràquillitatis causa seditiosis vel potius perturba-
 toribus societatis humanæ (ne in eiusmodi pestes quidquã
 grauius dicatur) conuiuere soleat: tamẽ Deus ἡ τὴν ἰσχυ-
 ρὰ δίκαιον ὄντιν atroxia delicta gauissimis pœnis punit: ve-
 luti illos qui ex triginta tyrannis Atheniensibus erant,
 mirabili consilio ultus est, quorum alij à collegis propina-
 to veneno necati sunt, ut Theramenes, alij etiam similes
 exitus habuerunt: similiter nostrates dantes pœnam pa-

trati facinoris miserrimè in vinculis perpetuis, & quidem apud hostes, quibus multum fidebant, periére, nonnulli autem alio modo diuinas pœnas subierunt. Et velut illi plures ciues intra octo menses trucidarunt quàm decennio ab hostibus interfecti fuerant, ita hi procul dubio breuissimo tempore maiores calamitates patriæ intulerunt, quàm ab inimicis etiam longissimo tempore accepisset. Summa autem erat in ipsius maiestate moderatio animi, quæ in homine Principe maximè admiranda est iuncta cum tranquillitate, quas virtutes omnibus fortuna bonis prætulit, quarum causa sanè etiam de summo iure cessisse non dubium est. Non enim modò est liberale, paululum nonnunquam de suo iure decedere, sed interdum etiam fructuosum. Plurimùm itè medijsfidius momèti adfert Rebus publicis magistratum benignitas, in tota vita ipsorùm æqualitas, quæ si in eis desunt, Res pub. interdum conflictantur ob principum duriores affectus. Et quãtò benigniores sunt, tantò magis magnanimi & fortes viri, inque rerum administratione præclarissimi censentur. Euertere illud nobilissimum Rom. Imperiùm, cum aliorùm, tum Cæsaris ac Pompeij errabundi affectus, quorùm neuter illa pulcherrima placabilitatis virtute, qua vel in hostes interdum utendum est, certare voluit. Hinc ciuium dissensiones orta, populi diuersæ factiones nata, ad extremum tota Res pub. collapsa est. Hic noster optimus Imperator, in quo præter placabilitatem, qua nihil laudabilius digniùsque est in magno & præclaro viro, etiam altitudo animi erat, hostium amicus esse solebat, qua ratione eos ut plurimùm ad officium perduxit. Non cessit affectibus subitis atque intempestiuis,

pestiuis, quos Palladis studio ita moderabatur, ut perpetuo sui similes & sapientia plenos affectus in eius maiestate cernerentur. Huc accedit verissimum esse sapientissimum illius Comici consilium: longè illum à sua sententia errare, (inquit) qui imperium credat grauius esse, aut stabilius, vi quod sit, quàm illud quòd amicitia adiungitur. Nimis fortasse delicatis auribus molestus sum hæc cõmemorando, quæ in piissimo Imperatore clarissimè eluxère. Abstineo me igitur, ne dũ hæc àugetis ago, iure optimo ab aliis deridear. Non parua quoque beneficia hisce suis virtutibus, si rectè perpenderit, in Rempub. contulit. Quam Tragicam in Metamorphosin Reip. status peruenisset, nisi maiestas eius Karoli fratris, & Mauricianorũ offensos animos placauisset, quilibet cõicere potest. Non latuit ipsius maiestatem quata sit pestis turbata Respub, quam concitare cuiusuis esse potest, sed in tranquillum restituere solius Dei. Si nihil unquã aliud præstitisset Reip. de qua alias multis nominibus maiestas eius bene merita est, quàm quod sanatis principum exulceratis animis Imperio pacem donauerit: ob hanc, inquam, vnicam causam sacrum Romanum Imperium ipsius maiestati, eiusdemq; hæredibus deuinctum esse deberet. Nec dubium est maiestatem eius plus Reipub. Christianæ bonis ac salutaribus consiliis commodasse, quàm eos qui armorum vim libertatis vindicandæ gratia experiri maluerunt posthabito bono consilio. Totum igitur illud tempus quo maiestas ipsius Rempub. gubernauit, ἡγεμονίᾳ dici possit. tũ enim publicus status tranquillus fuit, tũ artes excitatæ ac

ergò præteriri non debet. In suis enim regnis hæreditariis passim scholas ecclesiásque sumptuosissimas extruēdas curauit, usq; amplios redditus attribuit, quibus p̄ij Doctores aluntur: præsertim Oeniponti, qui locus Maximiliano I. Casari auo instar deliciarũ fuit. Anno 1515. in Comitibus Imperialibus Augusta Iohanna matri suæ charissimæ in Hispaniis mortuæ paræta celebrat: & hic est postremus conuentus, qui Casare Karolo V. in Germania commorante indictus fuit. Non multo enim postea tempore cõfectus non tam ætate, quàm grauissimis curis, quas Imperij causa pertulerat, cui per XXXVII. annos præfuerat, tũ in Hispaniam se confert, vitam priuatam acturus, unde legatos amplissimos paulò ante mortem in Germaniam miserat, per quos Imperij administrationẽ se abdicasse testatus est. Eo factò, anno Domini 1550. LVIII. quo anno XI. kalẽd. Octobris Karolus mortuus est, habetur Francofurti ad Moganum celebris conuentus, in quo electores eius maiestati, ut iam Imperatori fidẽ atque obedientiam ritẽ præstant. Erectũ autem erat in foro tabernaculum quoddam ligneum, cui propter eminentiã, gradus erant adiuncti per quos Imperatori ascendendum esset. Die itaque præstituta locum illum editum peristromatis tam aureis, quàm sericis instratũ, Imperator insignibus Imperialibus ornatus conscendit, thronoq; Imperiali insidet: tandem ordine Electores agminatim concitatis cursibus prodeunt, comitati equitum maxima turma, sedemq; Imperatoriam ter circumequitare, ad hæc magno cum clãgore tam Casariani, quàm Electorum tubicines alternatim symphoniã edere. Præferabantur etiã singulis

ORATIO IN NEBRIS:

sua vexilla, in quibus dominiorum suorum, officiique Electoratus insignia apparebant. Finito clangore tubarum, Electores ex equis desiliunt, ordinéque Casarem adeunt, ubi prouolutis genibus Casari sedenti iusurandum praestiterunt. Couentu dimisso Imperator Fræcofurto Oenipontem, inde Viennam mense Nouembri secundo flumine Danubio, Anno CIO IO LIX. redit, non sine insigni gratulatione prouincialium Austria, qui eius maiestatem noua dignitate auctam pulcherrimo cum apparatu exceperant, expeditis magno numero peditibus magnificè exornatis, qui obuiam Imperatori ad Danubij portum usque processerāt. Non procul aberant ipsi etiā Viēnenses, quorum sumptibus hic triumphalis aduentus Imperatoris fiebat. Si maiestatem eius equo iam insidētem oratione gratulatoria excipiunt, deinde precantur felicem in gubernando successum, postea Imperator comitatus non solum aule suae, aliorumque prouincialium, sed etiam Hungarorum Baronum turba, qui aliquot septimanis ante aduentum ipsius maiestatis Vienna opperiebatur, urbem gratulabundus, quod suos in officio videret, ingreditur MAXIMILIANO, qui interim munere parētisungebatur, ac KAROLO, filiis, praequitantibus. Vienna demum cum paulo diutius anno regnorum suorum vicinorum negotia administrasset eaque composuisset, Pragam Bohemiae metropolim ad conuentum anno CIO IO LXI. cum KAROLO filio profi

KAROLI fratris nomine, neque id absque maximis laboribus, quibus pi'anè cōficiēbatur, viderētque et atem in dies ingrauescere, per quā cōmodè imperio p̄gressē vix amplius posset: merito sanè ac sapiētē futura ita p̄ueniēda existimauit, ne post mortem eius maiestatis aliqua mutatione Imperiū cōflētaretur, quae interdū periculosissima esse solet: ut ait ille, Πάσαι μεταβολαὶ τῆ πολιτείας Δυναμιφίεσι. Quāobrem pacto cum Turcarum Imperatore in octennium f̄dēre, Bohemos iterū conuocari iubet, quibus paucis ostendit ac declarat voluntatē suam de inaugurando filio MAXIMILIANO, quem ante tredecim annos aut circiter in Regē sibi elegerāt. Bohemi re in deliberationē vocata, uno cōsensu, coniunctisque volūtatibus maiestatis ipsius in hoc Regnū studium comprobant. Atqui inauguratio Hungarica p̄cedere debuisset, quemadmodū maiestas eius deliberauerat, sed impedimentū attulit huic rei mors optimi Herois comitis Thoma Nadaſdai p̄cipui dignitate viri, fidelissimique maiestatis eius in Hungaria proregis, qui mense Iunio in arce Egeruara fatis concesserat magno cum luctu Pannoniae. Eius illustre nomen tandiu clarebit, dum memoria rerum Pannonicarum manebit. Praestituitur dies in Bohemia coronationis ad XII. kalend. Octobreis CIO IO LXII. MAXIMILIANVS verò sub id tempus Lincij vnā cum Regina illustrissimisque suis liberis pestis causa, quae Viennae mirū in modum grassabatur, confidebat. Appropinquāte igitur die coronationis, MAXIMILIANVS cum clarissima sua coniuge, serenissimisque suis filiis, atque illustrissimo p̄terea principe Alberto Duce utriusque Bauariae,

eiusque

ORATIO FVNEBRIS.

eiusque uxore comitatus Pragam venit pulcherrimo cum
 apparatu, qui in Equitibus Hungaricis valde exquisitus
 cōspiciebatur. Numerus Equitū Hungaricorum lectissi-
 morū (erant enim in eo equitatu præstātissima antiquissi-
 mæq; Pannonici Regni familia) circiter quadringentorū
 fuit, quibus præerat generosus ac magnificus Iohānes Pe-
 theu de Gerse comes Sempronienſis & Comaronienſis
 Comitatuū, in eorūdemque Regiis urbibus summus præ-
 fectus, Cōſiliarius, ac in Hungaria cubiculariorum magi-
 ſter S. Cæſaræ Regiæq; maiestatis, &c. multarū rerum
 uſu, linguarūque variarum cognitione illuſtris. Abſolu-
 tis Bohemicis rebus, Maieſtas Imperatoria Francofurtū
 petit cum filio generoque ad ordinū Imperij conuentum,
 qui paulò antè coronationē Bohemicā ibi indictus erat.
 Quo cū veniſſet in cōſeſſu Principum, aliorūque Im-
 perij ſtatuum in primis eis gratias agit, quòd dicto fuerint
 audientes, tamque frequentes cōuenerint. Deinde cauſas
 exponit quibus moueatur, ut aliquis ſucceſſor Imperij ta-
 lis, tamen qui Illuſtriſſimis Electoribus probabitur, elige-
 retur: inter alias autem cauſas, ætatis ſuæ rationem haben-
 dam eſſe ait, quæ adiutore in adminiſtrandis rebus Impe-
 rij omnino indigeat. Non dubitare etiam quin toti ſit Im-
 perio notiſſimum, quāta cum ſollicitudine, labore, atque a-
 nimi alacritate uſque adhuc eius curā geſſerit: nunc quo-
 que eodem eſſe animo affectum. &c. quādiu uites ani-

inter quos primarium locum obtinet Bohemorum Rex, saepius in domum Senatoriam urbis conueniunt, & ad postremum re diligenter considerata, neminē alium huic rei magis idoneū reperiri Rege Bohemia uno ore omnes confitentur. Quapropter res ad Caesarem defertur: placuit, diēsque inaugurationis indicitur. Antequam publicè suffragia Electorum nunciaretur, MAXIMILIANVS honesto cum pudore recusare videbatur. Nam etsi (inquebat) pergrata sibi fuerit Illustrissimorum Electorum de se praeclara opinio: tamē se omnino huic prouincia imparem esse, & ut hanc iustam excusationem aequo animo accipiat etiam atque etiā obsecrare. Patris tandem adductus autoritate, Imperiūq; de ipso optima existimatione id oneris VIII. kal. Decēbris in templo primario subit: quo in loco Rex Romanorū declaratus ac pronuntiatuſ est. Pri die electionis, Turcici Imperatoris legatus Ibraimus Strochenius, natione Polonus cū magno comitatu, impedimentisque nō vulgaribus ad Maiestatē Imperatoriam missus Francofurtum noctu in urbem introiuit hora circiter nona, ut vulgò loquimur, more autē Romano antiquo hora circiter quarta noctis, nō sine ipsius legati stomacho atque indignatione: quia cū hora ferē sexta, vel ut olim Romani horas numerabant, duodecima ad portas urbis, paulò ante nō absque ratione clausas peruenisset, nona denique intromissus esset. Hoc enim suo Imperatori cōtumeliosum atque ignominiosum esse dicebat. Nam se noctu intromitti nō aliter, ac si esset vel latro, vel aliquis sceleratus. Non ita meritum esse Imperatorē suum de nostro, ad quem tam longè disunctum honoris ergo legationē amplissimam &

ORATIO FVNERIS.

eo quidem tempore cū uniuersum Imperium unā esset, miserit. Verumtamē die postero cū pompam spectasset egredientis è templo primario Imperatoris, itēque Romanorum Regis recens creati, aliorūque Principum togatorum, placatus est, seque omnē iniuriæ memoriā ex animo deleuisse ostendit. V. kal. Decēbris in aulam Imperatoris, quō & Principes Imperij conuenerant, arcessitur. Oratione ante habita literas Maiestati ipsius induciarū reddit. Dono autē dat duos cyathos crysalli natiui, Equum Turcicum, & postremō quatuor Camelos. Die Diui Andreae, Rex in primario templo inauguratur, spectante Regina, unā cū suis serenissimis liberis. Nondum pius Imperator se satis fecisse Reip. existimabat, peractis duabus coronationibus trimestri spatio: tertiam quoque quæ restabat Hūgaricam nempe absoluendā ratus est, ut demum quietiore animo priuatā uitam agere posset, quæ tamen Maiestati eius non contigit. Decēbri idcirco mense Francofurto discedit, perque urbes Rhenanas Friburgum Brisgoiæ petit, inde exacto concilio, quod Alsatis indixerat, per agrū Constantiensem Oenipōtem mense Februario anno CIO IO LXIII. venit. Quāobrē Oenipontem adierit, Cōcilium Tridentinū in causa fuisse quidam affirmabant, cui si vicinus Imperator esset, eō celerius ad finem perduceretur. Et si Oeniponti Maiestas ipsius optimē valeret, & partim venationibus, partim filiarum, ac

ris diutius in suo vigore manere posset. Nec amplius post discessū ab Oeniponte eius Maiestas equo insidēs à quoquam visa est propter corporis imbecillitatem. Cæli quoque mutatione de viribus nonnihil diminutū videbatur. Oeniponti inuiserant eandem Maiestatem Illustrissimus Gulielmus Dux Mātua, Gener eius cum coniuge, altera itē filia Bauaria Ducissa: & paulò antè amplissimus Karolus Cardinalis Lotharingus. Sexto fermè mense Oeniponti exacto incolumis, recta secundo flumine Oeni, in Hungariam ad comitia quæ ante mensem indixerat unā cū filio KAROLO Archiduce contēdit. In ipso discessu filiabus dulcissimis postremū vale dixit, ille rursus lacrymis oppletis suauissimū parentē honorificè resalutant, quæ se non ampliùs fortasse visuras præsagebant, ut & accidit: deducunt parentē per hortum usque ad ripā fluminis. Neque Imperator absque lacrymis à filiabus carissimis auelli poterat: quinetiam nobis spectatoribus hic digressus mæstissimus, mærorem quendam incussisse videbatur, nē dum unico parenti à liberis suis discedēti. In itinere diuiterat Imperator ad oppidū Vasseburgum in ripa Oeni fluminis situm, ex ditioe Ducis Bauariæ, ad quod oppidum Bauariensis atque Wirtembergensis Duces honoris ergò aduentum eius Maiestatis in portu à prandio statim usque ad summā vesperam opperiebantur. Postridie ex oppido subductis nauibus iterū se itineri accinxit, & septimo die Viennam venimus: Vix autem trium miliarium interuallo ab urbe eramus cum Imperatore, Ecce MAXIMILIANVS obuiam parenti ad tria milliaria germanica actuaria naui cū paucis comitibus vectus ve-

ORATIO FVNEBRIS

nit, patrisque felicem aduentum non oratione solùm gratulatoria, sed etiam ipsis gestibus gaudio plenis, celebrat. Non totum bimestre Vienna exegit: vnde secundo flumine Danubij Pisonium sub initium mensis Septēbris Imperator eò se cōtulit, quo MAXIMILIANVM paucis antè diebus magna multitudine equitum Bohemicorū, Austriacorum, & aliorum prouincialium comitatum pramiserat. Fuere omnes Hungarici ordines Maiestatibus eorum obedientēs, & se quisque in excipiendis tam Imperatoria quàm Regia Maiestatibus adueniētibus officiosum præbuit, eamque quam potuit ac debuit, reuerētiam exhibuit. Coronatione eodē mense feliciter expedita, duos nepotes ex filio ADOLPHVM & ERNESTVM Pisonio in Hispaniam, MAXIMILIANVM verò in Morauiam illinc in Silesiā mittit, ubi ipsemet interesse cupiebat, si per valetudinē licuisset, quæ indies ingrauescebat. Imperator autem Viennam aduerso flumine vectus redit. Incunte anno Seruatoris nostri CIO IO LXIIII. in quo beneficio Dei iam sumus, paulatim vires eius Maiestatē laborantem febrī, quæ subinde recurreret defcere incipiebant. Nec amplius publicis negotiis procurandis operam nauare poterat, quæ omnia etsi in filium, postquā rediisset ex Bohemia, reiecerat, nihilominus tamen eius Maiestatis nomine omnia gerebantur. Sæpenumurò prædicebat in suis doloribus se mortem obiturum, quam cupidè expete-

ratum esse parere voluntati diuinae, & quidem se ex his
 aerumnis ad illam perpetuam vitam liquidissima volupta-
 tis plenam cum incredibili letitia migrare velle dicebat.
 Quod verò ad conscientiam bene acta vita attinet, qua
 nihil certè potius ducebat, se nullius cuiquam illatae iniu-
 riae sibi esse consciuum, aut si quis sit, quem iniuste laeserit, id
 non sua voluntate, sed suorum culpa factum fuisse. Ideo
 subinde iterabat se pura conscientia in conspectu Dei bre-
 uè compariturū. Vnum igitur supra sexagesimū aetatis suae
 annū, cum faeliciter cōfecisset atq; inter filios hereditarias
 prouincias optimè distribuisset, ex hac familia nonus Im-
 perator, Vienna VII. kalend. Augusti, qui dies erat fe-
 stus Iacobi Apostoli, placidè moritur, toti Reip. Christiana-
 nae sui desiderium relinquens. Quamuis igitur optimus
 Imperator nobis ereptus sit, tamen quoniam & ipse mu-
 nus debitum natura persoluit, & nobis loco parentis filius
 Caesar generosissimus atque erga omnes suos singulari be-
 neuolentia affectus reliquus est: gratias agamus Deo, so-
 lemūque nos, precemur denique Deum immortalem, qui
 est pater Domini nostri IESU CHRISTI, ut Maie-
 stati ipsius suo sancto Spiritu adsit, gubernatiōque Ro-
 mani Imperij primū Deo grata, deinde Reipub. Chri-
 stianae utilis ac salutaris esse queat.

